

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelsesskrift
til
den offentlige Examen
i
Bergens Kathedralskole
1870.

Indhold: 1. Om Skolens Omdannelse eller den nye Skolelov.
2. Skoleefterretninger for 1869—70.

Bergen.
J. D. Beyers Bogtrykkeri.

Indbydelsesskrift

til

den offentlige Examen

i

Bergens Kathedralskole

1870.

Indhold: 1. Om Skolens Omdannelse efter den nye Skolelov. 2. Skoleefterretninger for 1869—70.

Bergen.

J. D. Beyers Bogtrykkeri.

Om Skolens Omdannelse

efter den nye Skolelov.

Ved Kongelig Resolution af 23de April d. A. er det bestemt, at de Bestemmelser i Lov om offentlige Skoler for den høiere Almendannelse af 17de Juni 1869, som vedrøre Skolernes Undervisning og deres deraf betingede Ordning, skulle ved Undervisningens Begyndelse efter indeværende Aars Sommerferier sættes i Kraft for Bergens lærde Skole saaledes:

- 1) At Middelskolens første og anden Klasse træder i Virksomhed fra nævnte Tidspunkt, og Middelskolens høiere Klasser efterhaanden som anden Klasses Disciple rykke op;
- 2) at saavel et Latingymnasiums som et Realgymnasiums nederste Klasse træder i Virksomhed efter afholdt Afgangsexamen ved Middelskolen i Aaret 1875, og begge Gym-

- nasiers høiere Klasser efterhaanden som nederste Klasses Disciple rykke op;
- 3) at Skolepengene fastsættes til 24 Spd. i Middelskolens første og anden Klasse, til 30 Spd. i dens tredie og fjerde Klasse, til 36 Spd. i dens femte og sjette Klasse og til 40 Spd. i Gymnasierne med Moderation for Brødre efter samme Forhold som hidindtil og saaledes, at den særskilte Godtgjørelse, som hidindtil har været erlagt for Lys og Ved, bortfalder, hvorhos Indskrivningspenge blive at erlægge som hidindtil med 4 Spd.
-

Til nærmere Forklaring af denne Resolution og til Oplysning om Indretningen og Omfanget af de deri nævnte Undervisningsanstalter, til hvilke Bergens hidtil som udelukkende lærd Skole bestaaende Kathedralskole efterhaanden skal omdannes, meddeles følgende.

Statens Skoler for høiere Almendannelse skulle efter Loven af 17de Juni 1869 være:

- 1) Middelskoler,

2) Gymnasier, som enten skulle være:

a) Latingymnasier, eller

b) Realgymnasier.

Middelskolen skal have et dobbelt Formaal, nemlig dels at være Forskole for Gymnasiet, dels at meddele de Disciple, som fra den træde umiddelbart ud i Livet, en afsluttet og efter deres Behov afpasset Almendannelse.

Gymnasierne, i hvilke følgelig Ingen kan optages, med mindre han har bestaaet Middelskolens Afgangsexamen, skulle fuldende Forberedelsen for Universitetet og høiere Specialskoler (f. Ex. Krigsskolen, polytechniske Skoler o. d. l.)

Middelskolens Kursus skal være sexaarigt (regelmæssigt for Alderen 9—15 Aar).

Gymnasiernes Kursus skal være treaarigt (regelmæssigt for Alderen 15—18 Aar).

Undervisningsfagene i Middelskolen ere:

Religion,	} gennem hele Skolen.
Modersmaal,	
Historie,	

Geografi,
 Regning,
 Skrivning,

} gennem hele Skolen.

Tydsk fra 1ste Skoleaars andet Halvaar,
 Naturkundskab,
 Tegning,

} fra 2det Skoleaar.

Geometri fra 3die Skoleaar,
 Latin,
 Engelsk,

} fra 4de Skoleaar.

Fransk, fra 5te Skoleaar.

Af de to Fag Latin og Engelsk skal enhver Discipel kun undervises i det ene, hvilket hans Forældre eller Foresatte vælge; de som læse Latin, danne en Latinlinie, de som læse Engelsk, en Engelsklinie.

De øvrige Fag ere tvungne; dog kunne paa Forlangende Disciple fritages for Undervisningen i Fransk og en Del af Naturkundskaben.

Undervisningsfagene i Latingymnasiet ere:

Religion,
 Modersmaal,

Latin.
 Græsk,
 Historie,
 Mathematik,
 Fransk,
 Oldnorsk,
 Engelsk,

saaledes at af de to Sprog, Engelsk og Fransk, enten det ene eller begge kunne læses.

Undervisningsfagene i Realgymnasiet ere:

Religion,
 Modersmaal,
 Oldnorsk,
 Tydsk,
 Fransk,
 Engelsk,
 Historie,
 Geografi,
 Naturvidenskaber,
 Mathematik,
 Tegning.

Saa vel i Middelskolen som i Gymnasierne

skal der desuden meddeles Undervisning i Sang, samt i Gymnastik og militære Øvelser, hvorfra dog Rector efter Andragende fra Forældre eller Foresatte kan fritage, naar særegne Omstændigheder ere tilstede.

Undervisningens Omfang i Middelskolen og Gymnasierne sees af Lovens §§ 14 og 15, der lyde saaledes:

„§ 14.

Som Maal for Undervisningen i de forskellige Fag i Middelskolen fastsættes:

1. I Religion: At Discipelen besidder sikkert Kjendskab til den bibelske Histories væsentlige Indhold og til den kristelige Troes- og Sædelære efter den evangelisk-lutherske Bekjendelse.
2. I Modersmaalet: At han læser tydeligt og udtryksfuldt og besidder noget Kjendskab til Modersmaalets Skjønlitteratur samt med Orden og Tydelighed i sprogrigtig Form og uden orthografiske Feil kan behandle en lettere Opgave.
3. I Tydsk: At han besidder sikker Kundskab

i det Væsentlige af Grammatiken, rigtig og med Færdighed kan oplæse og oversætte forhen ulæste Stykker, som ingen særegne Vanskeligheder indeholde, samt at han ved Hjælp af Ordbog kan skrive en Stil uden grovere Feil.

4. I Latin: At han har Grammatikens Formlære og de vigtigste Hovedregler af Syntaxen vel inde, ved Hjælp af Ordbog og Grammatik kan skrive en let Stil uden grovere Feil og færdigen oversætte og forklare et passende Udvalg af lettere Forfattere.
5. I Engelsk: At han besidder sikker Kundskab i det Væsentlige af Grammatiken, rigtig og med Færdighed kan oplæse og oversætte et forhen ulæst Stykke af en lettere Forfatter samt ved Hjælp af Ordbog kan skrive en Stil uden grovere Feil.
6. I Fransk: At han besidder sikker Kundskab i det Væsentlige af Formlæren samt nogenlunde rigtig kan oplæse og med Fær-

dighed oversætte, hvad der i Skolen er gennemgaaet af en Læsebog.

7. I Historie: At han besidder klar Oversigt over den almindelige Verdenshistorie og fuldstændigere Kundskab i Nordens, fornemmelig Fædrelandets Historie.
8. I Geografi: At han besidder en nogenledes fuldstændig Oversigt over den fysiske og politiske Geografi samt fuldstændigere Kjendskab til de tre nordiske Lande, fornemmelig Fædrelandet.
9. I Naturkundskab: At han besidder Oversigt over Dyr- og Planteriget med fuldstændigere Kjendskab til de mærkeligste, fornemmelig indenlandske Arter og Slægter samt Kjendskab til de vigtigste Mineralier; endvidere at han kjender de vigtigste Naturfænomener og Lovene for de deri virkende Kræfter.
10. I Mathematik:
 - a. At han besidder Indsigt og Færdighed i praktisk Regning, — derunder indbefattet Brugen af Logarithmer, — anvendt

paa Opgaver fra det daglige Liv, samt i Regning med Bogstavstørrelser og i Løsning af Ligninger af 1ste og 2den Grad.

- b. At han besidder Færdighed i at udføre de almindelige og praktisk anvendelige geometriske Konstruktioner og Beregninger, og kan gjøre Rede for den plane Geometri efter en kortfattet Lærebog.
11. I Tegning: At han besidder Øvelse i at aftegne simple Figurer efter Fortegninger. Disciplene af Engelsklinien bør tillige besidde Færdighed i efter Maal og med Passer og Lineal at aftegne Legemer af simple Former.
12. I Skrivning: At han skriver en ren og tydelig Haandskrift.“

„§ 15.

Som Maal for Undervisningen i de forskjellige Fag i Gymnasierne fastsættes:

A. I Latingymnasiet:

1. I Religion: At Discipelen besidder sikkert Kjendskab til det Vigtigste af Kirkens Hi-

storie samt kan gjøre Rede for Indhold og Tankegang i et af Evangelierne, der læses i Grundsproget.

2. a. I Modersmaalet: At han besidder et nogenlunde omfattende Kjendskab til dets Skjønlitteratur og en dertil knyttet kort Oversigt over Litteraturens Historie, samt at han paa en med Hensyn til Sprog og Anordning tilfredsstillende Maade skriftlig kan behandle Opgaver, passende for hans Alder og Udvikling.
- b. I Oldnorsk: At han besidder Kjendskab til det Vigtigste af Formlæren og kan oversætte og forklare, hvad der i Skolen er gjennemgaaet af en Læsebog eller en Saga.
3. I Latin: At han saavel skriftlig som mundtlig kan oversætte forhen ikke læste prosaiske Stykker, der hverken fra Sprogets eller Indholdets Side frembyder særegne Vanskeligheder, samt at han statarisk har gjennemgaaet og fyldestgjørende kan over-

sætte og forklare et passende Udvalg af den romerske Litteratur.

Han bør derhos besidde en sikker og grundig Kundskab i Grammatiken, Kjendskab til de vigtigste i de læste Forfattere forekommende Versemaal, til det Væsentligste af de romerske Antikviteter, Litteraturhistorien og Mythologien.

4. I Græsk: At han statarisk har gennemgaaet og fyldestgørende kan oversætte og forklare et passende Udvalg af den græske Litteratur.

Han bør derhos besidde en sikker Kundskab i det Væsentlige af Grammatiken, Kjendskab til de vigtigste i de læste Forfattere forekommende Versemaal, til det Væsentligste af de græske Antikviteter, Mythologien og Litteraturhistorien.

5. I Fransk og Engelsk: At han kan oversætte og grammatisk forklare ikke forhen læste Stykker af lettere prosaiske Forfattere.
6. I Historie: At han besidder en fuldstændigere Kundskab i den gamle, Nordens og

et af de store europæiske Kulturfolks Historie.

7. I Matematik:

- a. At han besidder grundig Kundskab i den elementære Arithmetik og Algebra, derunder indbefattet Læren om Logarithmer, den arithmetiske og geometriske Række samt Opløsning af Ligninger af 1ste og 2den Grad.
- b. At han besidder Kjendskab til den plane Trigonometri og til Beregningen af Overflade og Kubikindhold af de vigtigste stereometriske Legemer.

B. I Realgymnasiet:

1. I Religion: At Discipelen besidder Kjendskab til det Vigtigste af Kirkens Historie og kan gjøre Rede for Indhold og Tankegang i et af Evangelierne.
2. a. I Modersmaal: Som i Latingymnasiet.
b. I Oldnorsk: Som i Latingymnasiet.
3. I Engelsk: At han besidder Færdighed i at oversætte ikke forhen læste Stykker, Kjendskab til Litteraturens Historie og

sikker Kundskab i Grammatiken, samt at han uden Hjælpemidler kan skrive en Stil.

4. I Fransk: Som i Latingymnasiet.
5. I Historie: Som i Latingymnasiet.
6. I Geografi: At han besidder Kjendskab til det Væsentligste af den mathematiske og fysiske Geografi samt har tilegnet sig en Oversigt over Nordens og de vigtigste Landes politiske og økonomiske Forhold.
7. I Naturvidenskab: At han har tilegnet sig en Oversigt over Fysiken og et nærmere Kjendskab til Mekanik og Varmelære. Derhos bør han besidde Kjendskab til det Væsentligste af den anorganiske Kemi og Mineralogien, samt til Grundtrækkene af Dyr- og Planterigets Systematik og Fysiologi.
8. I Mathematik:
 - a. At han besidder grundig og sikker Kundskab i den elementære Arithmetik og Algebra, Læren om Logarithmer og Ligninger af 2den Grad iberegnet, samt i Læren om de almindeligst forekommende Rækker.

b. At han besidder fuldstændigere Kundskab i den plane Geometri, Kjendskab til den plane Trigonometri, Stereometrien, Elementerne af den analytiske Geometri for den rette Linies, Cirkelens og de øvrige Keglesnits Vedkommende samt til Elementerne af den deskriptive Geometri.

9. I Tegning: At han besidder Færdighed i Frihaandstegning (derunder ogsaa Karttegning), samt i efter Maal og med Passer og Lineal at aftegne simplere fritstaaende Legemer i forskellige Projektioner.“

De nærmere Bestemmelser om Undervisningen i Middelskolen og Gymnasierne skulle gives af Skolevæsenets Overbestyrelse (Kirke-departementet) i en almindelig Undervisningsplan.

Skoleaarets Undervisning afsluttes i enhver Klasse med en offentlig Aarsexamen. Den for Middelskolens överste Klasse anordnede Aarsexamen er tillige denne Skoles Afgangsexamen, ved hvilken Examinanderne dels skriftlig, dels mundtlig have at gjøre Rede for

de Kundskaber og Færdigheder, som ere Maalet for Middelskolens Undervisning.

Optagelse af Disciple finder i Regelen kun Sted ved Undervisningens Begyndelse i et nyt Skoleaar.

Almindelige Betingelser for Disciples Optagelse ere:

1. At de, som optages i en Middelskole, ikke ere under 9 og ikke over 16 Aar, og at de, som optages i en praktisk Realklasse eller i et Gymnasium, ikke ere under 14 og ikke over 19 Aar.

Undtagelse herfra kan under særegne Omstændigheder tilstedes af Rector.

2. At deres Alder ikke staar i altfor stort Misforhold til Normalalderen for den Klasse, i hvilken de efter sine Kundskaber kunne optages.
3. At de ere vaccinerede eller have haft de naturlige Børnekopper og ikke lide af smitsomme Sygdomme eller andre legemlige Onder, der kunne volde Meddisciple Ulempe.
4. At deres Sæder ere ufordærvede. Forsaa-

vidt de have været Disciple af andre Skoler, kræves Vidnesbyrd fra samme.

5. At de bestaa en Optagelsesprøve.

For at blive optagen i en Middelskoles første Klasse maa Discipelen kunne:

1. læse rent,
2. skrive Sammenskrift og afskrive efter en Bog,
3. regne, Additio, Subtraktio og Multiplikatio i ubenævnte hele Tal,
4. gjengive nogle af de vigtigere bibelske og fædrelandshistoriske Fortællinger og vise noget Kjendskab til Jødelands og Norges Kart.

For at blive optagen i en af en Middelskolens høiere Klasser maa Discipelen besidde de Kundskaber og Færdigheder, som ere Maalet for den foregaaende Klasses Undervisning.

For at blive optagen i et Gymnasiums første Klasse maa Discipelen have bestaaet Middelskolens Afgangsexamen.

Hvor to Gymnasier ere forenede, skal Overbestyrelsen beskikke en af Lærerne til Kon-

rektor for det ene af dem. Ligeledes kan Overbestyrelsen, hvor en Middelskole og et eller to Gymnasier ere forenede, beskikke en af Lærerne til Inspektør ved Middelskolen. Konrektorens og Inspektørens Pligter og Retigheder bestemmes i særskilte Instruxer.

Som Følge af foran nævnte Resolution vil altsaa Bergens Kathedralskole, der hidtil har været udelukkende Latinskole, efterhaanden blive omdannet og udvidet til en Undervisningsanstalt sammensat af alle de 3 i Loven omhandlede Skoler, nemlig en Middelskole med en Latinlinie og en Engelsklinie og derovenpaa et Latingymnasium og et Realgymnasium.

Omdannelsen vil imidlertid kun kunne skee successivt, og efter hvert som den ældre Skoles Klasser nedenfra falde bort, derved at ingen nye Disciple optages i dem, ville de med Hensyn til Børnenes Alder tilsvarende Klasser af Middelskolen og Gymnasierne sættes i Gang. At foretage Omdannelsen hurtigere ved at lade den ældre Skoles Klasser uden videre gaa

over til at undervises efter Planen for de nye Skolers tilsvarende Klasser, lader sig ikke gjøre, da den Orden, hvori Undervisningsfagene og særligt Sprogene indtræde, er meget forskjellig efter det ældre og efter det nye System. I Middelskolen og Gymnasiet indtræder Undervisningen i Sprogene i følgende Normalalder.

Tydsksk — 9½ Aar

Latin og Engelsk — 12 Aar

Fransk — 13 Aar

Græsk — 15 Aar,

medens i den ældre Skole Undervisningen er begyndt i

Latin i en Normalalder af 10 Aar.

Tydsksk 11 —

Fransk 12 —

Græsk 13 —

og Engelsk har været læst som frivilligt Fag i de to øverste Klasser.

De Disciple, som nu gaa i Skolen, ville derfor blive underviste efter den ældre Plan, indtil de have fuldstændigt gennemgaaet Sko-

lens Kursus, og Klasse efter Klasse vil efterhaanden bortfalde nedefra opad, medens de tilsvarende Klasser efter det nye System ville træde i Virksomhed saaledes:

I 1870 oprettes		bortfalder			
Middelskolens I og II.		1ste Kl. i den ældre Skole.			
1871 Do.	III.	2den „	Do.	—	
1872 Do.	IV.	3die „	Do.	—	
1873 Do.	V.	4de „	Do.	—	
1874 Do.	VI.	5te „	Do.	—	
1875 Gymnasiernes I.		6te „	Do.	—	
1876 Do.	II.	7de „	Do.	—	
1877 Do.	III.				

I 1876 vil saaledes den ældre Skole være ganske ophørt, medens de nye Gymnasier ikke førend i 1878 ville kunne afsende Disciple til Universitetet, da Undervisningstiden er forlænget med et Aar.

Den i Loven omhandlede almindelige Undervisningsplan er endnu ikke udfærdiget af Overbestyrelsen. Foreløbigt er imidlertid Timefordelingen i de 2 Klasser af Mid-

delskolen, der efter Sommerferien ville blive satte i Gang, bestemt saaledes:

	Kl. I.	Kl. II.
1. Religion	3	3
2. Modersmaal	*)9 — 6	4
3. Tydsk	„ — 5	7
4. Historie	3	3
5. Geografi	3	2
6. Naturkundskab	—	2
7. Regning	4	4
8. Tegning	—	} 5
9. Skrivning	4	
	26 — 28	30.

*) I første Halvaar 9 Timer ugentlig til Norsk, i andet Halvaar 6 Timer Norsk og 5 Timer Tydsk. Hertil kommer Sang og Gymnastik, 2 Timer i hvert Fag.

Undervisningen vil i disse 2 Klasser blive given efter følgende Plan:

Religion.

1ste Kl.: Bibelhistorie efter en kortfattet Lærebog. (Jesu Liv udførligere gennem

Lærerens mundtlige Fortælling.) Katechismen uden Luthers Forklaring. Udvalg af Psalmer.

2den Kl.: En større Bibelhistorie: Katechismen med Luthers Forklaring. Psalmer. Læsning i Bibelen, fornemmelig de historiske Bøger.

M o d e r s m a a l.

1ste Kl.: Læsning, Gjengivelse af det Læste. Vers og prosaiske Smaastykker læres og fremsiges.

Grammatik (mundtlig): Hovedtaledelene. Den enkelte Sætning. I andet Halvaar Formlære, svarende til hvad der gennemgaaes i Tydsk.

Skriftlige Øvelser: Afskrivning efter Bog eller af noget udenadlært. Diktat. Gjengivelse.

2den Kl.: Læsning: Vers og prosaiske Smaastykker udenad. Mundtlig Gjenfortælling. Grammatik (Lærebog benyttes): Taledelene. De vigtigste Sæt-

ningsforbindelser. Formlære i Forbindelse med den tydske.

Skriftlige Øvelser: Afskrivning af noget udenadlært. Diktat. Gjenfortælling. Regler for Orthografi og Interpunktion.

Tydsck.

1ste Kl.: Læseøvelser; Exempler af en Læsebog. Tilbageoversættelse.

Grammatik (mundtlig): Artiklens, Substantivernes og Adjektivernes Deklination. Afskrivning.

2den Kl.: Læsebog. Tilbageoversættelse.

Grammatik (efter en Lærebog): Deklinationerne med de vigtigste Kjønsregler. Den svage Konjugation. Enkelte stærke Verber. Pronomener og Præpositioner.

Oversættelse af lette Sætninger paa Tydsck.

Historie.

1ste Kl.: Mundtlige Fortællinger, fornemmelig

hentede fra Nordens og Oldtidens Historie.

2den Kl.: En kortfattet Lærebog i Verdenshistorien paabegyndes.

Geografi.

1ste og 2den Kl.: Efter en forberedende mundtlig Oversigt efter Globus og Vægkarter paabegyndes en kortfattet Lærebog.

Naturkundskab.

2den Kl.: En Oversigt over Dyreriget, meddelt gennem Forevisning og Beskrivelse af fremtrædende Hovedformer. Indsamling, Forevisning og Beskrivelse af Planter.

Regning.

1ste Kl.: De fire Regningsarter med hele Tal. Lette Opgaver fra det daglige Liv til Indøvelse af Regning med benævnte Tal. Hovedregning. Tabel.

2den Kl.: De fire Regningsarter med hele og brudne Tal. Hovedregning. Praktiske Øvelser, hvorunder lette Opgaver af

den enkelte Reguladetri (med Reduktion til Enheden).

Heraf sees, at Tydsk, som det første fremmede Sprog, der læres i Skolen, i Forbindelse med Norsk vil indtage den Plads, Latinen hidtil har havt, som Middel til Indøvelsen af almindelig Grammatik. Undervisningen i Latin begynder ikke førend i fjerde Klasse (12 Aars Alderen), hvilket maa ansees for et utvivlsomt Fortrin, da det efter 3 Aars Skolegang maa falde lettere at fælde Dommen om, hvor vidt Discipelens Evner og Aandsretning gjør ham skikket til at gaa den studerende Vei, paa samme Tid som Skolens Engelsklinie aabner sig for den, der føler større Lyst og Kald til at gaa den mere praktiske Vei gjennem Realgymnasiet. Ogsaa den Discipel, der forlader Skolen efter at have gennemgaaet Middelskolen uden at gaa over i noget af Gymnasierne, vil være i Besiddelse af en afsluttet Almendannelse i et mindre Omfang, medens tidligere de, der forlode Skolen uden fuldstændigt

at have gennemgaaet dens Kursus, ikke havde faaet nogen Afslutning i Omfanget af sine Kundskaber i noget Fag, da Undervisningen lige fra først af var beregnet paa Gjennemgaaelsen af den hele Skole.

Skolepengenes Størrelse sees af Resolutionens 3die Post. Af flere Brødre, som paa samme Tid besøge Skolen, betales for den ældste fulde Skolepenge, for den anden tre Fjerdedele, for den tredie det Halve; for den fjerde og flere Brødre betales Intet.

Fripladse have hidtil været tilstaaede hver 8de Discipel, hvilket Forhold formodentlig fremdeles vil blive iagttaget. De ere hele eller halve.

Som Betingelse for at komme i Betragtning til at erholde Friplads opstiller Loven.

- 1) at Disciplene have gode Anlæg.
- 2) at de ved sædelig Opførsel og Flid gjøre sig fortjente til saadan Understøttelse,

3) at deres Trang er bekræftet med paa-
lidelige Vidnesbyrd.

Friplads tilstaaes i Regelen ikke Disciple,
førend de have været et Aar i Skolen. Den
tilstaaes kun for et Aar ad Gangen og maa
hver Gang søges paa nyt. Ansøgningerne ind-
gives til Rektor og afgjøres af Kirkedeparte-
mentet.

Efterretninger

om

Bergens Kathedralskole i Skoleaaret
1869—70.

A.

Med **Skolens Bestyrelse** er der i Løbet af Skoleaaret 1869—70 foregaaet den Forandring, at det hidtil bestaaende Ephorat er ophævet, som Følge af at den nye Skolelov af 17de Juni 1869 fra 1ste Januar 1870 er sat i Kraft. For Fremtiden skal efter Lovens § 52 den geistlige Overøvrighed føre Overtilsynet med Religionsundervisningen og den civile Overøvrighed med Skolens Økonomi, hvorhos Enhver af dem kan inspicere Skolens Virksomhed i det Hele.

Ligeledes er der istedetfor det tidligere bestaaende Forstanderskab, der var sammensat af Magistraten, Stiftsprovsten og Rector,

og som havde det nærmeste Tilsyn med Skolens økonomiske Anliggender, ved Lovens § 51 oprettet en ny Autoritet af samme Navn, men med væsentligt udvidet Myndighed. **Forstanderskabet** bestaar efter nysnævnte § af „et Medlem af Magistraten, Rector og tre paa Stedet bosatte Mænd, der vælges af Formænd og Repræsentanter. Med Hensyn til de valgte Medlemmer gjelde de i Loven om Formandskaber i Kjøbstæderne af 14de Januar 1837 angaaende Formændenes Funktionstid, Udtrædelse og Gjenvalg foreskrevne Regler. Forstanderskabet vælger selv sin Formand. — — — Det har i Almindelighed at vaage over Alt, hvad der kan tjene til Skolens Tarv. Det bør til enhver Tid have nøie Kjendskab til dens Undervisning og Disciplin. Forsaaavidt det maatte finde Noget at bemærke ved samme, har det at henvende sig til Rector eller i fornødent Fald til Overbestyrelsen (d. e. Kirke-departementet), og maa ingen Forandring ske i de derom gjeldende Bestemmelser, uden at der er givet Forstanderskabet Anledning til

at udtale sig desangaaende.“ — — — Særskilt paaligger det Forstanderskabet at forvalte Skolens Midler og Indtægter, at udarbejde Over-
slag over Indtægter og Udgifter efter Forslag fra Rector, at antage Kasserer og Regnskabs-
fører og føre Tilsyn med Skolens Bygninger og Inventarium m. v.

Det nye efter denne Lovbestemmelse op-
rettede Forstanderskab traadte i Virksomhed fra 1ste Januar 1870 og bestaar, foruden Rec-
tor, af følgende Medlemmer:

valgt af Magistraten:

Hr. Raadmand Houge,

valgte af Formænd og Repræsentanter:

Hr. Consul I. A. Michelsen,

„ Overlæge Dr. D. C. Danielssen,

„ Bankchef O. E. Henrichsen.

Forstanderskabet valgte i sit første Møde Rector til Formand.

Med **Lærerpersonalet** er der i Aarets Løb ikke foregaaet nogen Forandring, undtagen at Capitain H. Døsch er, som siden Høsten

1850, altsaa i 19 Aar, havde været Gymnastiklærer ved Skolen, under 18de August 1869 opsagde sin Post, da han forudsaa, at han for Fremtiden oftere ved sine Forretninger som militær Embedsmand vilde blive hindret fra at gjøre Tjeneste ved Skolen. Capit. Døscher havde allerede siden Slutningen af Marts Maa-
ned været fraværende som indkommanderet til Christiania som Chef for Instructionsskolen for Reserveofficerer, og hans Forretninger ved Skolen som Gymnastiklærer vare under hans Fraværelse blevne udførte af Premierlieutenant Lie. Ogsaa under Ledigheden, efter at Capit. Døscher havde opsagt sin Post, vedblev Lieut. Lie at være constitueret som Gymnastiklærer, indtil Kirkedepartementet efter at have indhentet Betænkning angaaende Postens Besættelse fra Forstanderen for Instructionsskolen for Gymnastik og Vaabenføring under 8de December beskikkede Lieutenant H. Christie til Gymnastiklærer ved Skolen. Hr. Christie tiltraadte sin Post efter Juleferiernes Ophør,

samtidigt med at det nye Gymnastiklokale toges i Brug.

Læreren i Engelsk, Skolebestyrer Schmidt, var i August og September Maaned fraværende som udnævnt til Censor ved Examen Artium. Under hans Fraværelse besørgedes Undervisningen i Engelsk af Stud. philol. H. Wesenberg, som derfor aflønnedes med 36 Skill. pr. Time af Skolens Kasse.

For øvrigt har i Aarets Løb ingen Vicarieren fundet Sted, med Undtagelse af at i et Par Uger i Slutningen af Skoleaaret Stud. theol. P. Odland har læst Adjunct Prøys's Timer under dennes Sygdomsforfald.

Førretningernes Fordeling mellem Skolens nuværende Lærere for Skoleaaret 1869—70 vil sees af følgende Oversigt:

1. Rector Geelmuyden læser ugentlig
16 Timer.
Latin i VII (7 Timer) og VI (9).
Er Klasseforstander i VII og VI.

2. Overlærer Bjørset 23 Timer.
 Latin i V (8), Græsk i VII (5),
 VI (5) og V (5).
 Klasseforstander i V.
3. Overlærer Reehorst 23 —
 Latin i IV (8), Græsk i IV (5),
 Historie i VII (2), VI (2) og IV
 (2), Geografi i VII (1), VI (1)
 og IV (2).
 Klasseforstander i IV.
4. Overlærer Holfeldt 23 —
 Latin i IIIA (8) og IIA (9), Fransk
 i VII (1), VI (2) og IIIA (3).
 Klasseforstander i IIIA.
5. Adjunct Jordan 16 —
 Norsk i IIIA (3) og IIIB (3),
 Religion i VII (3), VI (3), V (2)
 og IV (2). Desuden Hebraisk i
 VII (2) og VI (2) udenfor den
 sædvanlige Skoletid.
6. Adjunct Johnsen 21 —
 Latin i IIB (9), Norsk i VII (3),

- VI (3) og V (2), Tydsk i VII (1), VI (1) og V (2).
 Klasseforstander i IIB.
7. Adjunct Sommerfelt 24 Timer.
 Latin i IIIB (8) og I (9), Tydsk i IV (2), IIIB (2) og IIB (3).
 Klasseforstander i I.
8. Adjunct Nielsen 24 —
 Fransk i V (3), IV (2) og IIIB (3), Religion i IIIA (2), IIIB (2), IIA (2), IIB (2) og I (2), Historie i V (2), Geografi i V (2) og IIIB (2).
 Klasseforstander i IIIB.
9. Adjunct Prøys 23 —
 Norsk i IV (2), IIA (3), IIB (3) og I (4), Tydsk i IIIA (2) og IIA (3), Historie i IIA (2), Geografi i IIA (2) og I (2).
 Klasseforstander i IIA.
10. Adjunct Johannessen 23 —
 Matematik i VII (3), VI (4), V (4), IV (4), IIIA (4) og IIIB (4).

11. Timelærer, Cand..theol. Gran 23 —
 Historie i IIIA (2), IIIB (2), IIB
 (2) og I (4), Geografi i IIIA (2)
 og IIB (2), Regning i IIA (3),
 IIB (3) og I (3).
12. Skrive- og Tegnslærer Bull . 19 Timer.
 Skrivning i IV (1), IIIA (2), IIIB
 (2), IIA (2), IIB (2) og I (2),
 Tegning i IIIA (1), IIIB (1),
 IIA (2), IIB (2) og I (2). Ud-
 fylder paa Tabellen kun 12 Ti-
 mer, da Parallelklasserne un-
 dervises sammen.
13. Cantor Schediwy 12 —
 Sang, 1 Time i hver af de 5
 øverste Klasser og 2 i hver af
 de 2 nederste. Udfylder paa
 Tabellen 8 Timer.
14. Lieutenant Christie 18 —
 Gymnastik, 2 Timer i hver
 Klasse. Udfylder af ovenan-
 førte Grund paa Tabellen 16
 Timer.

15. Skolebestyrer Schmidt 5 Timer.
 Engelsk i VII (2) og VI (3),
 udenfor den sædvanlige Sko-
 letid.

II.

Disciplenes Antal har, som allerede an-
 givet i det i forrige Aar fra Skolen udgivne
 Program, i de sidste 3 Aar vist en Tendents
 til at aftage, hvilket synes at have en natur-
 lig Grund deri, at man begynder at faa Øinene
 op for, at et uforholdsmæssigt stort Antal unge
 Mennesker i de senere Aar have betraadt den
 studerende Bane. Aftagelsen i Antallet har
 forøvrigt medført den Fordel for Skolen, at
 2 Parallelklasser have kunnet inddrages fra
 Begyndelsen af dette Skoleaar, saaledes at for
 Tiden kun III og II er delt i parallele Afde-
 linger.

Ved Hovedexamen i 1869 var Antallet af
 Skolens Disciple 149,
 deraf dimitteredes til Universitetet 13
 = 13. 149.

	= 13.	149.
og udmeldtes efter Examen	3	16.
	Igjen	133.
Ved Optagelsesprøven indkom		27.
	Tilsammen	160,

med hvilket Antal altsaa Skolen begyndte sin Virksomhed i indeværende Skoleaar. I Aarets Løb ere endvidere optagne 3 Disciple, medens 10 ere udmeldte og 1 er afgaaen ved Døden. Antallet udgjør altsaa for Tiden 152. Af de udmeldte angaves 6 at skulle ophøre med Studeringerne, 2 udgik, fordi Forældrene fraflyttede Byen, 1 udgik af 6te Klasse for allerede iaar at fremstille sig til Examen Artium og 1 udmeldtes midlertidig for at foretage en længere Søreise for sin Holbreds Skyld.

Af ovenanførte Antal 152 ere hjemmehørende:

i Bergens By	132
i Søndre Bergenhus Amt	12
i Nordre do. do.	4
i Stavanger Amt	1
	= 149

	= 149
i Nordlands Amt	2
i Finmarkens do.	1
	<u>1</u>
	= 152

Sønner af Handelsmænd og andre næringsdrivende Borgere ere 93, Sønner af Embeds- og Bestillingsmænd 54 (deraf 21 civile, 8 geistlige, 13 militære); 5 Disciple ere Sønner af Landmænd.

Paa Skolens forskjellige Klasser er Antallet fordelt saaledes:

i 7de Klasse	13,
i 6te do.	19,
i 5te do.	17,
i 4de do.	22,
i 3die do. A	15,
i 3die do. B	13,
i 2den do. A	16.
i 2den do. B	14,
i 1ste do.	<u>23,</u>

Sum 152.

I Skoleaaret har der af Kirkedepartementet været tilstaaet 15 Disciple fri Undervis-

ning og 10 halv Friplads, hvorhos extraordinær Friplads har været tilstaaet 2 Disciple, Sønner af Lærere ved Skolen. Renterne af det Buggeske Legat, det eneste Skolen har, til Beløb 12 Spd., tildeltes efter Hovedexamen 1869 en af de til Universitetet afgaaende Disciple.

III.

Med Skolens **Localer** er der i det nu udløbende Aar ingen Forandringer foretaget, for saa vidt Læseværelserne angaar. Skolen har i Alt 11 saadanne, hvoraf de 2 i dette Skoleaar ikke have været benyttede. Deres Størrelse og Beskaffenhed forøvrigt vil erfares af følgende Tabel med dertil føjede Bemærkninger.

Værelse.	Længde.		Brede.		Høide.		Gulverum. □ Aalen.	Luftindhold. Kub.-F.	Benyttes af Klasse.	Kub.-F. Luft for hver Discepel.
	Al.	Tom.	Al.	Tom.	Al.	Tom.				
1	10.	8	10.	"	5.	18	108	4753	IIIA	317
2	15.	8	9.	8	5.	18	143	6578	IIIB	506
3	11.	18	10.	"	5.	18	117	5405	I	235
4	9.	21	9.	4	5.	18	90	4163	IIA	260
5	11.	18	8.	15	5.	18	101	4661	IIIB	333
6	15.	18	9.	12	5.	18	150	6880	IV	313
7	12.	4	10.	"	5.	18	122	5596	VI	295
8	9.	4	9.	"	5.	18	82	3827	VII	294
9	12.	3	9.	"	5.	18	109	5020	V	294
10	13.	9	6.	16	5.	18	89	4102	benyttes ikke for Tiden.	
11	12.	9	7.	8	5.	18	91	4174		

Alle Værelserne ere gode og varme til Brug om Vinteren, lyse og vel ventilerede. De vende alle til Gaden med Undtagelse af Nr. 10 og 11, der vende mod Gaardspladsen, og i

hvilke det undertiden generer, naar Solen skinner paa Domkirkens hvidtede Væg. Samtlige Værelser have fri Indgang, Nr. 2, 6 og 11 endog to Indgangsdøre fra Gangen. Foruden Læseværelserne indeholder Skolebygningen Beboelsesleilighed for Pedellen, Contor for Rector, Aftrædelsesværelse for Lærerne, Bibliothekværelse og Auditorium eller Festivitetlokale.

Derimod har Skolen i dette Aar faaet **nyt Gymnastiklokale**. Da det gamle, der var opført samtidigt med Skolebygningen af Muur og Bindingsverk, var meget brøstfældigt, fordi Træverket var stærkt angrebet af Raadenhed, og da det derhos var for lidet og i andre Henseender mindre hensigtsmæssigt, indgik Rector og Forstanderskab ved Opgjøret af Budgettet for indeværende Termin med Forslag om den fornødne Bevilgning til Opførelse af et nyt. Sidstafholdte Storthing bevilgede ogsaa overensstemmende med dette af Regjeringen bifaldte Forslag et Beløb af 3000 Spd. af Skolens egne Midler. Det gamle Gymnastiklokale blev da strax nedrevet og Opførelsen af det

nye paabegyndt i Mai Maaned 1869, og Arbeidet fremmedes saaledes, at det kunde tages i Brug allerede strax efter Nytaar 1870. Det er opført af Grundmuur med Brandgavle, er 25 Alen langt og 12 Alen bredt indvendigt Maal og forsynet med for største Delen nye Apparater. Det bevilgede Beløb, 3000 Spd., er ikke ganske medgaaet.

Foran Tumlepladsen er bleven opsat et Jernrækverk for at forhindre Ulykkestilfælde, der kunde opstaa ved at Elever styrte udover ned i den nedenunder liggende Have.

IV.

Undervisningens Maal og Omfang i de forskjellige Klasser vil sees af efterfølgende Oversigt over hvad der i hvert Fag er læst og gennemgaaet i det nu udløbende Skoleaar.

1. I Latin.

1ste Klasse (9 Timer ugentlig): Formlærens Elementer indøvede efter Madvigs Grammatik. Af Schmidts Læsebog er læst og retroverteret udvalgte Stykker af 1ste Af-

snit. Af 2det Afsnit (Fabler) er læst og retroverteret omtr. 12 Sider. 3 Timer ugentlig ere anvendte til skriftlige Øvelser, dels i Konjugation og Deklination, dels saaledes at de fra Læsningen bekjendte Ord ere blevne fremstillede i varierede Forbindelser, hvorved de vigtigste Grundregler i Syntaxen ere indøvede.

2den Klasse (9 Timer): Læst og repeteret Phædrus 1ste og 2den Bog, Corn. Nep. 6 Feltherrer (Themistocles, Aristides, Pausanias, Cimon, Lysander, Thrasybulus). I Grammatik Formlæren repeteret. Stiløvelser efter Trojels Materialier, dels skriftligt, dels mundtligt 2 til 3 Gange ugentlig, for største Delen paa Skolen.

3die Klasse (8 Timer): Phædrus, 3die, 4de og 5te Bog, Corn. Nep. 5 Feltherrer, Cæsar de bell. Gall. 5te Bog og 6te Bog til Cap. 24. I Grammatik Formlæren repeteret. Af Syntaxen Kasuslæren læst i Sammenhæng med Forbigaaelse af enkelte Anmerkninger. Stiløvelser 2 Gange ugent-

lig, deraf 1 Hjemmestil, dels efter Trojel, dels efter dikterede Stykker af let fortællende Indhold med opgivne Gloser.

4de Klasse (8 Timer): Cæsar de bell. Gall. 2den og 3die Bog, Sallusts Catilina, Ciceros 1ste Catilinariske Tale, af Ovids Forvandlinger fra Begyndelsen af 10de Bog til 11te Bog Vers 146 efter Eicherts Udvalg. I Grammatik Syntaxen fra 1ste Afsnit Cap. 7 „Om Adjektivernes og Adverbiernes Forhold, i Særdeleshed om Sammenligningsgraderne“ til 2det Afsnit Cap. 8 „om Participierne.“ Een Hjemmestil skrevet om Ugen og i sidste Halvaar een Oversættelse maanedlig efter Justin.

5te Klasse (8 Timer): Sallusts Ingurtha, Cap. 1—4 og 87 til Enden, Ciceros fire Catilinariske Taler, pro lege Manilia og pro Archia poeta, Ovids Forvandlinger fra 10de Bog Vers 560 til Enden samt 11te Bog, efter Eicherts Udvalg. Grammatik 1 Time og skriftlige Arbejder 1 Time ugentlig.

6te Klasse (9 Timer): Læst og repeteret

Livius 4de og 5te Bog, Ciceros Cato Major og Virgils Æneides 2den og 3die Bog. I Grammatik er gennemgaaet hele Formlæren og af Syntaxen Casuslæren og Sætningslæren. I første Halvaar er skrevet en Stil og en Oversættelse om Ugen; i andet Halvaar er Stilen bortfaldt og den dertil forhen anvendte Time benyttet til cursorisk Læsning af Ciceros catilinariske Taler og Livius 3die Bog.

7de Klasse (7 Timer): I første Halvaar læst Taciti Agricola, Ciceros Tusc. Disp. 5te Bog og Horats Od., Bog 1 og 2, samt Epist. Bog I, Ep. 1—10. Efter Boiesens Antiquiteter Afsnittene om Romerrigets Beboere, om Statsmagten, Finantsvæsenet og Krigsvæsenet. I andet Halvaar er repe- teret alt hvad der efter Reglementet for Examen Artium oplægges af Dimittenderne. I begge Halvaar er skrevet en Oversæt- telse om Ugen hjemme og omtrent hver anden Uge en ex tempore. Cursorisk er læst det meste af 1ste og en Del af 2den

Bog af Ciceros Tusc. Disp., 6te og en Del af 7de Bog af Livius.

2. I Græsk

4de Klasse (5 Timer): Grammatik: Formlæren efter Curtius med Forbigaaelse af det mindre Væsentlige; i Schenkl's Læsebog i det første Halvaar enkelte Exempler til Indøvelse af det i Grammatiken læste, i andet Halvaar „Anekdoterne“.

5te Klasse (5 Timer): Xenophons Anabasis, 3die Bog, Odysseen, 6te og 10de Bog. Grammatik.

6te Klasse (5 Timer): Herodot, 6te Bog, Platos Euthyphron og Kriton, Odysseen, 7de Bog. Grammatik.

7de Klasse (5 Timer): Demosthenes, Orat. de rebus Chersonesi, Sophokles's Antigone. I andet Halvaar repeteret hvad der oplægges til Examen Artium. Repetition af Grammatiken.

3. I Norsk.

1ste Klasse (4 Timer): Løkkes Omrids af Grammatiken helt ud, stadig Læsning og

Analyse samt mundtlig Gjengivelse af det Læste. En Gang om Ugen Diktat og i sidste Halvaar Indøvelse af Reglerne for Interpункtionen. I Regelen en Gang om Maaneden Deklamation.

2den Klasse (3 Timer): Løkkes Omrids helt ud. Læsning og Analyse samt mundtlig Gjengivelse af det Læste. Hver Uge Diktat med Indøvelse af Interpункtionen; en Gang om Maaneden Deklamation. Lette Stile, saasom Breve, Omskrivning fra Poesi til Prosa, Fortællinger med opgiven Titel.

3die Klasse (3 Timer): Læsning med Analyse, Deklamation, Diktat, Stile, bestaaende af skriftlig Analyse, Omskrivning af Poesi til Prosa, Oversættelser, Besvarelse af dels opgivne dels selvvalgte Opgaver, saasom Ordsprog, Breve og mindre Fortællinger. Løkkes større Grammatik, 1ste Del og det meste af Syntaxen.

4de Klasse (2 Timer): Løkkes Grammatik fra § 93 og ud. Gjennemlæst og forklaret udvalgte Stykker af Jensens Læsebog

i Forbindelse med Analyse. I Regelen en Gang om Maanedens Diktat og Deklamation. Som Stile er givet Skildringer og Besvarelse af lette Opgaver.

5te Klasse (2 Timer): Jensens Læsebog. Til Læsningen har været knyttet en kort Oversigt over de prosaiske og poetiske Stilarter, samt smaa Literaturnotitser. I Regelen en Stil hver anden Uge af beskrivende og skildrende, af og til ogsaa af let moralsk Indhold.

6te Klasse (3 Timer): Foruden Stykker af Lassens Læsebog er gennemgaaet Erasmus Montanus, Jacob von Tyboe, Kjærlighed uden Strømper. Charakteristik af Holbergs og Wessels Tidsaldere. I Aarets Løb er givet en kort Oversigt over den norsk-islandske Literatur med enkelte Prøver i Oversættelse. Hver 14de Dag Stil af skildrende og let abstrakt Indhold.

7de Klasse (3 Timer): Lassens Læsebog. Desuden gennemgaaet Aladdin, Corregio, Hertz's Gjengangerbreve og deres Fortsæt-

telse: „fire poetiske Epistler fra Knud Sjællandsfar“, Sammes didaktiske Digt „Naturen og Kunsten“, hans „Svend Dyrrings Huus“, Ibsens „Kongsemnerne“ og Munchs „Hertug Skule“, enkelte af Hauchs æsthetiske Afhandlinger, Tullins „Maidagen“, Baggesens „Noureddin til Aladdin“. Af Literaturhistorien fra Holberg til de nyere Tider. Stil hver 14de Dag af beskrivende, historisk eller abstrakt Indhold.

4. I Tydsk.

2den Klasse (3 Timer): Autenrieths mindre Grammatik, Formlæren. Riises Læsebog for Mellemklasserne (omtr. 40 Sider). I andet Halvaar mundtlige Øvelser i at oversætte fra Norsk til Tydsk.

3die Klasse (2 Timer): Grammatik: Formlæren læst og repeteret. Riises Læsebog omtrent 70 Sider. Af og til Øvelse i mundtlig Oversættelse fra Norsk til Tydsk.

4de Klasse (2 Timer): Af Autenrieths Læsebog omtrent 60 Sider. Formlæren repeteret efter Løkkes Grammatik; stadige Hen-

visninger til Syntaxen. Af og til Oversættelse fra Norsk til Tydsk efter Aalholms Stiløvelser.

5te Klasse (2 Timer): Autenrieths Læsebog. - Syntaxen indøvet ved Stile og i sidste Halvaar ved mundtlig Extemporeren efter Aalholms Stiløvelser.

6te Klasse (1 Time): Gøthes Egmont, Schiller, „der Spaziergang“. Stiløvelser og mundtlig Extemporeren efter Aalholm.

7de Klasse (1 Time): Gøthe, Gøtz von Berlichingen. Schiller. Af og til Stil. I sidste Halvaar har der stadigt været extemporeret dels efter Aalholm, dels efter Jensens og Lassens norske Læsebøger.

5. I Fransk.

3die Klasse (3 Timer): Sandbergs Lærebog i Fransk efter Dr. Carl Ploetz med Forbigaaelse af enkelte Stykker.

4de Klasse (2 Timer): Af Aalholms Læsebog (3die Udgave) læst Side 69—78 og 108—139. Formlæren læst i Sammenhæng efter Ingerslevs Grammatik, enkelte syntaktiske

- Regler lærte ved Henvisning til samme.
- 5te Klasse (3 Timer): Af samme Læsebog læst Side 159—175, 224—251 og 300—312. Formlæren repeteret efter Ingerslevs Grammatik og det Vigtigste af Syntaxen gennemgaaet under Læsningen ved Henvisning til samme. En Time egentlig er anvendt til Diktat af forhen ulæste Stykker.
- 6te Klasse (2 Timer): Omtrent 90 Blade læst af Borrings *Études littéraires*. Ingerslevs Grammatik benyttet.
- 7de Klasse (1 Time): Omtrent 52 Blade af Borrings *Études littéraires*. Ingerslevs Grammatik repeteret. I første og en Del af andet Halvaar er en Extratime egentlig anvendt dels til extemporal Læsning, dels til mundtlig Oversættelse fra Norsk til Fransk efter Bloms Stiløvelser.

6. I Religion.

- 1ste Klasse (2 Timer): Vogts Bibelhistorie for Borger- og høiere Almueskoler: Det nye Testamente indtil § 139. De fire før-

ste Parter af Katechismen med en Del af de til samme svarende Sententser.

2den Klasse (2 Timer): Samme Bibelhistorie fra § 128 til § 162. Pontoppidans Forklaring (Sverdrups Bearbejdelse) 1ste Part.

3die Klasse (2 Timer): Samme Bibelhistorie. Det gamle Testamente indtil § 53. Pontoppidans Forklaring, 1ste og 2den Artikel, samt 3die Part.

4de Klasse (2 Timer): Læst og repeteret hele Pontoppidans Forklaring med hoføiet „Kort Begreb af den saliggjørende Sandhed“, dog med enkelte Undtagelser i „de fem Parter“. Matthæi Evangelium og Noget af Lucas cursorisk gjennemlæst i Oversættelse.

5te Klasse (2 Timer): Af Kurtz's Lærebog læst og repeteret fra Begyndelsen til § 308 om Naademidlerne.

6te Klasse (3 Timer): Johannes Evangelium i Grundsproget med en kortfattet Oversigt. Kurtz's Lærebog fra § 230 om Christi

dobbelte Embede indtil Enden. Nissens Kirkehistorie til Reformationen.

7de Klasse (3 Timer): Hele Kurtz's Lærebog med enkelte Indskrænkninger. Hele Nissens Kirkehistorie. Hele Johannes Evangelium i Grundsproget. Repetition af Bibelhistorien.

7. I Historie.

1ste Klasse (4 Timer): Nissens Verdenshistorie fra Begyndelsen til § 54 (Alfred den Store).

2den Klasse (2 Timer): Samme Bog fra § 55 (Ansgar) til § 88 (Carl den Femte).

3die Klasse (2 Timer): Samme Bog fra § 88 til § 122 (Konsularregjeringen); de sidste §§ dog ikke repeterede.

4de Klasse (2 Timer): L. K. Daas Lærebog i den gamle Historie fra Begyndelsen til den første puniske Krig; paa Grund af Fremstillingsmaaden er dog meget her forbigaaet.

5te Klasse (2 Timer): Samme Bog fra „Italiens Erobring“ ud, og af Middelalderens

Historie fra Begyndelsen til „Frankrige under Kapetingerne“ (Side 92).

6te Klasse (2 Timer): Daas Middelalderens Historie fra „Frankrige under Kapetingerne“ til Enden og af den nyere Historie fra Begyndelsen til „Skandinaviens Historie efter 1660“.

7de Klasse (2 Timer): Efter Daas Lærebog i den nyere Historie læst fra „Skandinaviens Historie efter 1660“ til den franske Revolution; Begivenhederne fra denne indtil vore Dage, efter Nissens Verdenshistorie. Derhos er repeteret hele Historien (den gamle og Middelalderens efter Lassen).

8. I Geografi.

1ste Klasse (2 Timer): Geelmuydens Geografi for Begyndere fra Europa til Spanien. Gjennemgaaet ved Indenadslæsning enkelte Stykker af Afsnittet om Jordens Overflades Beskaffenhed.

2den Klasse (2 Timer): Samme Bog fra Spanien til Amerika.

3die Klasse: (2 Timer): Samme Bog fra Afrika til Enden, og Indledningen, samt desuden som Repetition af det tidligere læste en Del af Europa.

Sydows Vægkarter ere stadig benyttede ved Undervisningen i disse 3 Klasser.

4de Klasse (2 Timer): Geelmuydens Lærebog fra Europa til Storbritannien og Ireland.

5te Klasse (2 Timer): Samme Bog fra Storbritannien og Ireland til Asia.

6te Klasse (1 Time): Samme Bog, Asia, Afrika og Indledningen.

7de Klasse (1 Time): Samme Bog, Amerika og Australia og repeteret hele Bogen.

9. I Mathematik.

1ste Klasse (Praktisk Regning, 3 Timer): Efter Kroghs Regnebog Indledningen, de fire Regningsarter med ubenævnte Tal (hele Tal og almindelig Brøk), Blandede Opgaver.

2den Klasse (Ligeledes, 3 Timer): Opgaver i Forvandling af høiere Enheder til lavere og af lavere Enheder til høiere. De fire

Regningsarter med benævnte Tal. Blandede Opgaver. Enkelt og sammensat Regula de tri og Kjæderegelelen.

3die Klasse (4 Timer): Efter forberedende Øvelser er af Dr. O. I. Brochs Arithmetik gjennemgaaet og repeteret 1ste Bog indtil Afsnittet om Primal.

4de Klasse (4 Timer): Efter Dr. Brochs Lærebøger er i Arithmetik først repeteret 1ste Bog, dernæst gjennemgaaet og repeteret 2den Bog indtil Afsnittet om Kjædebrøk. I Geometri er 1ste Bog læst og repeteret.

5te Klasse (4 Timer): Efter samme Lærebøger er i Arithmetik 3die Bog og i Geometri 3die, 4de og 5te Bog med Undtagelse af Afsnittet om isoperimetriske Figurer læst og repeteret.

6te Klasse (4 Timer): Efter samme Lærebøger er i Arithmetik 4de Bog, undtagen Afsnittet om ubestemte Ligninger, og i Geometri 6te, 7de, 8de og 9de Bog læst og repeteret.

7de Klasse (3 Timer): Efter samme Lærebøger er først gennemgaaet Læren om Logarithmer og dernæst hele Arithmetiken og Geometrien repeteret.

V.

Til Oplysning om Skolens **økonomiske Forfatning** meddeles følgende Extrakt af Regnskabet for 1869.

	Indtægter.	Spd.	Skill.
1. Skole-, Indskrivnings-, Lys- og Brændepenge	4758.	48	
2. For Testimonier og Dimission	152.	„	
3. Faste aarlige Indtægter . . .	282.	„	
4. Købesummer og Afdrag paa resterende Købesummer . .	975.	34	
5. Indløst Jordafgift	144.	13½	
6. Renter af Obligationen . . .	5590.	87	
7. Andre Renter	201.	5½	
8. Jordegodsindtægter	1412.	88½	
9. Forskjellige Indtægter	83.	99	
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	13600.	15½	

	Udgifter.	Spd.	Skill.
1.	Lønninger	7764.	46
2.	Pensioner	620.	„
3.	Timebetaling	348.	88
4.	Bibliotheket	113.	53
5.	Reparationer	144.	43
6.	Lys, Olie og Brænde	276.	38
7.	Skatter og Afgifter	422.	109
8.	Det nye Gymnastiklokale	2216.	117
9.	Forskjellige Udgifter	542.	39½
		<u>12449.</u>	<u>53½</u>

Skolens beholdne Formue foruden dens Bygninger og Inventarium var den 1ste Januar 1869 116,681. 11
 hvoraf udlaant i faste Eiendomme 110,617. 49
 og den 31te December f. A. 117,831. 93
 hvoraf udlaant 112,487. 49

VI.

Til Examen Artium i 1869 dimitteredes fra Skolen 13 Disciple, der alle bestod Examen, de 11 med Hovedcharacteren laudabilis,

og 2 med Hovedcharacteren haud illauda-
bilis og forøvrigt med følgende Specialcha-
rakterer:

Navne.														Hoved- charak- ter.	
	Norsk.	Lat. Overs.	Latin.	Græsk.	Hebraisk.	Tydsck.	Fransk.	Engelsk.	Religion.	Historie.	Geograff.	Arithmetik.	Geometri.		Sum
1. Ameln, Reinhold	3	3	3	3	—	2	1	—	3	2	2	1	2	25	laud.
2. Beyer, Frants	3	2	1	3	—	2	2	2	2	3	3	1	1	25	laud.
3. Brun, I. Nordahl	3	3	3	4	—	1	1	2	3	3	3	1	1	28	laud.
4. Harmens, Chr.	3	3	3	3	—	2	2	—	2	3	3	2	2	28	h. ill.
5. Kjær, Albert	3	3	1	2	—	1	2	1	1	1	1	1	1	18	laud.
6. Krohn, Hjalmar	2	3	3	5	—	2	2	2	2	2	2	2	1	28	laud.
7. Magelssen, Mel.	4	3	3	2	—	2	2	2	2	2	3	2	2	29	laud.
8. Odland, Thor	3	4	2	3	1	2	2	—	1	1	1	1	1	22	laud.
9. Olsen, Jacob	3	3	2	2	—	2	1	1	2	3	2	2	1	24	laud.
10. Reusch, Hans	3	3	2	3	—	1	2	—	1	1	2	1	2	21	laud.
11. Thomassen, Chr.	3	3	2	3	—	2	2	—	1	2	2	1	1	22	laud.
12. Tornøe, Johan E.	4	2	2	3	—	2	2	3	4	3	3	2	1	31	h. ill.
13. Walnum, S. B. H.	3	2	2	3	2	3	2	—	2	4	3	1	2	29	laud.

Til dette Aars Examen Artium ere følgende 13 Disciple anmeldte:

1. Hans Bonnevie Angell, $17\frac{1}{2}$ Aar, Søn af Capitain J. M. Angell, indkom 1864 i Skolens 2den Klasse.
2. Jon Brynildsen, $18\frac{1}{4}$ Aar, Søn af Skræddermester Jon Brynildsen, indkom 1864 i 2den Klasse.
3. Harald Andreas Erichsen, 18 Aar, Søn af Skibsfører H. A. Erichsen, indkom 1865 i 3die Klasse.
4. Anton Bernhard Gjerding, 18 Aar, Søn af Kjøbmand Albert Gjerding, indkom 1862 i 1ste Klasse.
5. Vollert Krohn Hansen, $18\frac{1}{4}$ Aar, Søn af Mægler Simon Hansen, indkom 1862 i 1ste Klasse.
6. Jørgen Jenssen, $19\frac{1}{4}$ Aar, Søn af Edvard Jenssen, indkom efter tidligere at have gaaet i Throndhjems Skole i 1868 i 6te Klasse.
7. Nicolai Henrik Jæger, $17\frac{1}{4}$ Aar, Søn

- af afdøde Brigadeauditør Jæger, indkom 1863 i 1ste Klasse.
8. Oluf Lind, 18 $\frac{1}{4}$ Aar, Søn af Kjøbmand Christian Børs Lind, indkom 1863 i 1ste Klasse.
 9. Einar Mohr, 18 $\frac{1}{2}$ Aar, Søn af Ingeniør-capitain Carl Mohr, indkom 1864 i 3die Klasse.
 10. Peter Theodor Stoud Platou, 17 $\frac{1}{2}$ Aar, Søn af Borgermester Carl N. Stoud Platou, indkom 1863 i 1ste Klasse.
 11. Jonas Severin Rasmussen, 19 $\frac{3}{4}$ Aar, Søn af Handelsmand Jørgen Rasmussen, indkom 1861 i 1ste Klasse.
 12. Anton Elias Smitt, 18 $\frac{3}{4}$ Aar, Søn af Provst og Sogneprest til Vos A. E. Smitt, indkom 1867 i 5te Klasse.
 13. Jacob Rosted Suur Walnum, 19 $\frac{1}{4}$ Aar, Søn af Sogneprest Svend Borchmann Hersleb Walnum, indkom 1862 i 1ste Klasse.
-

Paa egne og Medlæreres Vegne giver jeg mig den Ære at indbyde Disciplenes Forældre og Foresatte, samt Enhver ellers, der interesserer sig for Skolen og dens Virksomhed, til at overvære den mundtlige Del af Examen, der afholdes i den Orden, som efterfølgende Tabel udviser.

Bergen, Juni 1870.

I. Geelmuyden.

Tabel,

hvorefter den offentlige Examen ved Bergens Kathedralskole
afholdes i 1870.

Thorsdag den 30te Juni.

Formiddag.

- Kl. 7 a. Latin, Rector i No. 8.
- 6 a. Græsk, Bjørset i No. 7.
- 6 b. Religion, Jordan i No. 1.
- 5 a. Historie og Geografi, Nielsen i No. 9.
- 4 a. Latin, Reehorst i No. 6.
- 3 A. Mathematik, Johannessen i No. 2.
- 2 A. Tydsk, Prøys i No. 4.
- 2 B. Latin, Johnsen i No. 5.
- 1 a. Historie, Gran i No. 3.

Eftermiddag.

Fredag den 1ste Juli.

Formidag.

- Kl. 7 b. Religion, Jordan i No. 8.
- 6 a. Latin, Rector i No. 7.
- 6 b. Fransk, Holfeldt i No. 2.
- 5 b. Tydsk, Johnsen i No. 9.
- 4 b. Latin, Reehorst i No. 6.
- 3 A. Religion, Nielsen i No. 1.
- 1 a. Norsk, Prøys i No. 3.
- 5 — 1 b .Historie, Gran i No. 4.

Eftermiddag.

- Kl. 7. Engelsk, Schmidt i No. 2.
- 5 a. Fransk, Nielsen i No. 1.

Löverdag den 2den Juli.

Formiddag.

- Kl. 7. Fransk, Holfeldt i No. 8.
- 6 b. Græsk, Bjørset i No. 7.
- 5 a. Tydsk, Johnsen i No. 9.
- 5 b. Historie og Geografi, Nielsen i No. 5.
- 4 a. Historie og Geografi, Reehorst i No. 6.
- 3 A. Norsk, Jordan i No. 1.
- 3 B. Mathematik, Johannessen i No. 2.
- 2 A. Regning, Gran i No. 4.
- 1 b. Geografi, Prøys i Nr. 3.

Eftermiddag.

Mandag den 4de Juli.

Formiddag.

- Kl. 7 a. Græsk, Bjørset i No. 3.
- 7 b. Latin, Rector i No. 8.
- 6 a. Historie og Geografi, Reehorst i No. 7.
- 5 a. Religion, Jordan i No. 9.
- 4 b. Tydsk, Sommerfelt i No. 4.
- 3 A. Historie, Gran i No. 1.
- 3 B. Fransk, Nielsen i No. 2.
- * — 2 B. Norsk, Prøys i Nr. 5.

Eftermiddag.

- Kl. 6 b. Matematik, Johannessen i No. 7.
- 4 a. Fransk, Nielsen i No. 6.

Tirsdag den 5te Juli.

Formiddag.

- Kl. 7 a. Historie og Geografi, Reehorst i No. 8.
- 7 b. Tydsk, Johnsen i No. 5.
- 6 a. Religion, Jordan i No. 7.
- 5 a. Latin, Bjørset i No. 9.
- 4 a. Tydsk, Sommerfelt i No. 6.
- 4 b. Mathematik, Johannessen i No. 4.
- 3 Aa. Latin, Holfeldt i No. 1.
- 3 B. Geografi, Nielsen i No. 2.
- 1 b. Regning, Gran i No. 3.

Eftermiddag.

- Kl. 2 A. Norsk, Prøys i No. 4.
- 2 B. Regning, Gran i No. 5.
- 1 a. Religion, Nielsen i No. 3.

Onsdag den 6te Juli.

Formiddag.

- Kl. 7 a. Tydsk, Johnsen i No. 8.
- 6 b. Latin, Rector i No. 7.
- 5 b. Religion, Jordan i No. 9.
- 4 a. Matematik, Johannessen i
No. 6.
- 3 A. Geografi, Gran i No. 1.
- 3 B. Religion, Nielsen i No. 2.
- 2 A a. Latin, Holfeldt i No. 4.
- 1 a. Geografi, Prøys i No. 3.
- 1 b. Latin, Sommerfelt i No. 5.

Eftermiddag.

- Kl. 6. Engelsk, Schmidt i No. 2
(Klokken 3).
- 4 b. Græsk, Reehorst i No. 1.

Thorsdag den 7de Juli.

Formiddag.

- Kl. 7 b. Græsk, Bjørset i No. 8.
- 6 a. Fransk, Holfeldt i No. 7.
- 6 b. Tydsk, Johnsen i No. 3.
- 5. Matematik, Johannessen i
No. 9.
- 4 a. Religion, Jordan i No. 6.
- 4 b. Fransk, Nielsen i No. 1.
- 3 B. Latin, Sommerfelt i Nr. 2.
- 2 A a. Historie og Geografi, Prøys
i No. 4.
- 2 B. Historie, Gran i No. 5.

Eftermiddag.

- Kl. 7 og 6. Hebraisk, Jordan i No. 2.

Fredag den 8de Juli.

Formiddag.

- Kl. 7 b. Matematik, Johannessen i No. 8.
- 6 b. Historie og Geografi, Reehorst i No. 7.
- 5 b. Latin, Bjørset i No. 9.
- 4 b. Religion, Jordan i No. 6.
- 3 A b. Latin, Holfeldt i No. 1.
- 3 B. Historie, Gran i No. 2.
- 2 A b. Historie og Geografi, Prøys i No. 4.
- 2 B. Tydsk, Sommerfelt i No. 5.
- 1 b. Religion, Nielsen i No. 3.

Eftermiddag.

- Kl. 6 a. Tydsk, Johnsen i No. 3.
- 5 b. Fransk, Nielsen i No. 4.

Løverdags den 9de Juli.

Formiddag.

- Kl. 7 a. Mathematik, Johannessen i
No. 7.
- 5 a. Græsk, Bjørset i No. 9.
 - 4 a. Græsk, Reehorst i No. 6.
 - 3 A. Tydsk, Prøys i No. 1.
 - 3 B. Norsk, Jordan i No. 2.
 - 2 Ab. Latin, Holfeldt i No. 4.
 - 2 B. Religion, Nielsen i No. 5.
 - 1 a. Latin, Sommerfelt i No. 3.

Eftermiddag.

Mandag den 11te Juli.

Formiddag.		Eftermiddag.	
Kl. 7 b.	Historie og Geografi, Reehorst i No. 8.	Kl. 7 a.	Religion, Jordan i No. 4.
— 6 a.	Mathematik, Johannessen i No. 7.	— 4 b.	Historie og Geografi, Reehorst i No. 2.
— 5 b.	Græsk, Bjørset i No. 9.	— 1 a.	Regning, Cran i No. 3.
— 3 A.	Fransk, Holfeldt i No. 1.		
— 3 B.	Tydsck, Sommerfelt i No. 2.		
— 2 A.	Religion, Nielsen i No. 4.		
— 2 B.	Geografi, Gran i No. 5.		
— 1 b.	Norsk, Prøys i No. 3.		

Tirsdag den 12te Juli prøves de til Optagelse i Skolen Anmeldte.
Fredag den 15de Juli Kl. 9 meddeles Examens Udfald.
Examen begynder hver Formiddag Kl. 9, Eftermiddag Kl. 4.
